DISSABTE 18 DE JULIOL

90 Aniversari Revolució Social

BARCELONA 2026

Can Batlló
(c/ Constitució 19)

10:30h Congrés: Algunes propostes per a l'anarquisme avui i aquí (Nau 69).

10:30h a 19h Trobada de Distris Llibertàries (c/ 11 de juny 2011).

14:30h Dinar popular per «1 Maig 2023» (Nau 69).

17h Poesia (Nau 69).

21h Concert: Insershow, Freedom Fighters, Incendi Kif, Sektum, Subversiva77 (Auditori).

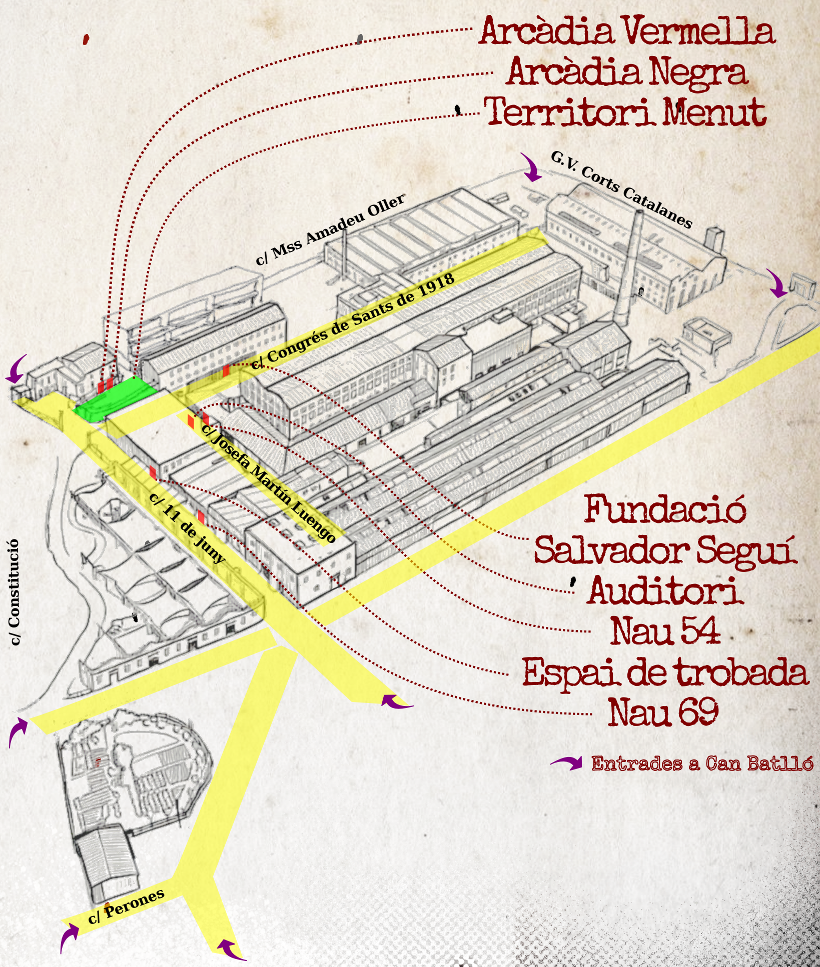

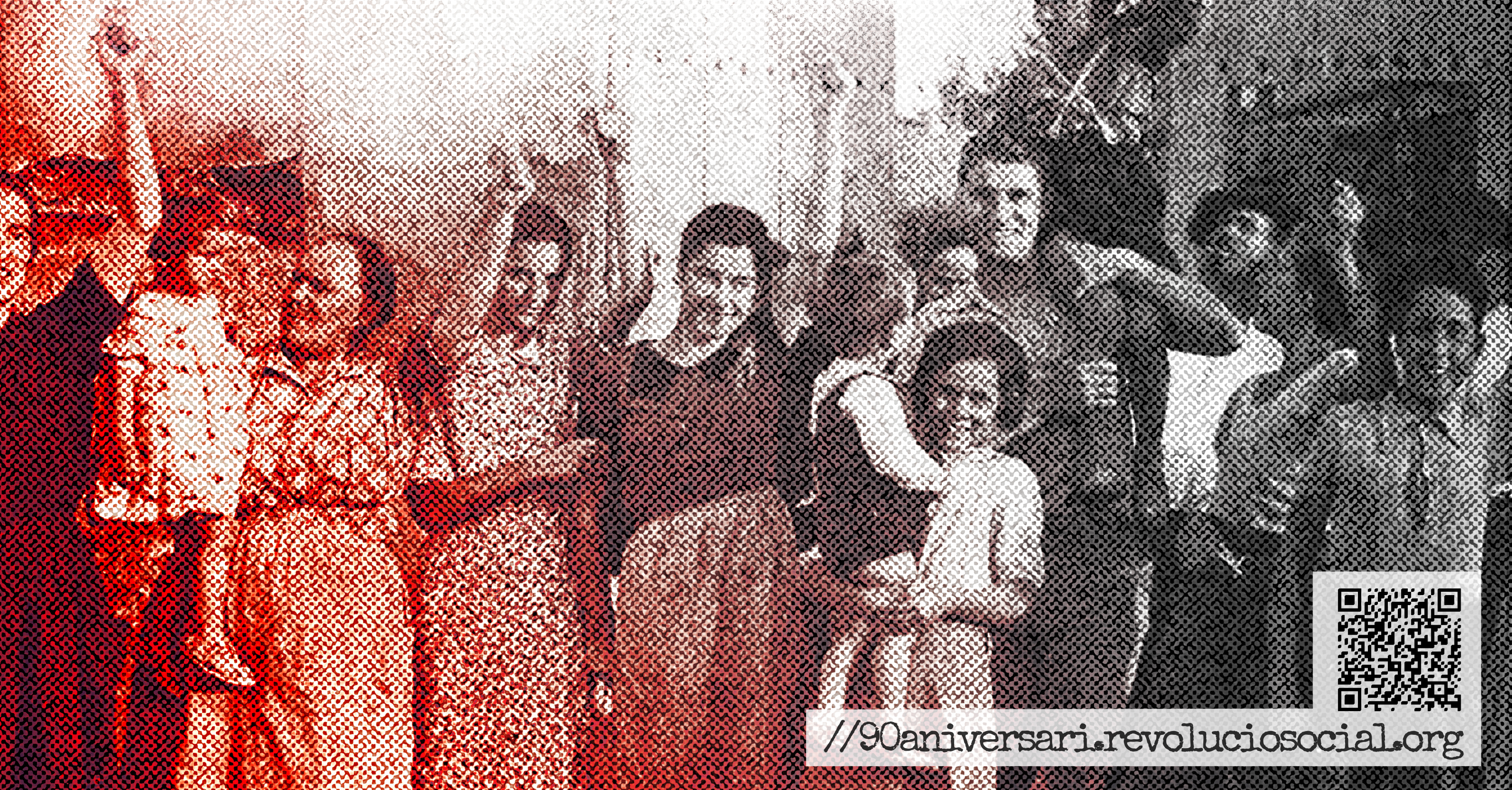

//90aniversari.revoluciosocial.org

PONÈNCIA DEL BLOC QUÈ FEM?:

Conclusions: Què fem? Estratègies, propaganda i difusió en el moviment llibertari

Per abordar la pregunta "Què fem?", es va organitzar una taula rodona amb col·lectius llibertaris de Catalunya amb l'objectiu de posar en comú pràctiques, estratègies i formes d'organització. Hi van participar membres de Ploma Negra, la Cinètika i la CGT Barcelona, representant respectivament un grup d'afinitat, un centre social okupat i un sindicat. La sessió es va estructurar en dos eixos principals: estratègies i objectius, i propaganda i difusió, i es va tancar amb un debat obert amb el públic.

Estratègies i objectius

La diversitat de formes organitzatives dels col·lectius participants va posar de manifest que, tot i compartir objectius generals (com la lluita antifeixista, l'habitatge i els drets laborals), els objectius concrets divergeixen segons l'escala i l'àmbit d'incidència de cada organització. Això no es va veure com una contradicció sinó com una riquesa del moviment. A més, totes les persones participants van subratllar la importància d'adaptar objectius i estratègies al context social del moment i a com evoluciona la lluita.

Un dels debats més rellevants va girar al voltant de la classe precaritzada: aquelles persones que, per no tenir una feina estable ni un contracte regulat, queden fora de la representació sindical tradicional. Es va identificar la necessitat de crear espais on aquesta població pugui desenvolupar la seva pròpia lluita i sentir-se partícep del moviment llibertari.

Respecte a la coordinació entre col·lectius, es va reconèixer la seva importància per respondre col·lectivament a amenaces compartides, però també les seves limitacions pràctiques: les coordinadores precedents han tendit a dissoldre's per esgotament, ja que impliquen un esforç addicional per a col·lectius que ja treballen al límit de les seves forces. La conclusió va ser que qualsevol forma de coordinació ha de tenir objectius concrets i ben definits per ser sostenible.

Propaganda i difusió

En aquest eix va aparèixer una preocupació compartida: la manca de relleu generacional, especialment pel que fa a la transmissió de coneixement (antirrepressiu i d'acció). Es va valorar la necessitat de recuperar pràctiques tradicionals de difusió (com encartellar) davant la limitada efectivitat de les xarxes socials per mobilitzar la gent cap a l'acció, així com també d'imaginar noves maneres de fer difusió adaptades al context actual.

Es van plantejar dues orientacions estratègiques complementàries: produir difusió que atraqui nova gent cap als nostres espais, interaccionar directament amb les persones per prendre les seves lluites com a pròpies i trencar la línia divisòria entre militants i persones no organitzades.

Debat obert: vagues i manifestacions

El debat amb el públic va posar sobre la taula una crítica a les formes actuals de la vaga i la manifestació. Quant a les vagues, es va assenyalar que sovint es convoquen sense generar espais de discussió prèvia, cosa que deixa moltis treballadoris al marge. Es va proposar que les vagues sorgeixin d'un procés de conscienciació col·lectiva i no d'una convocatòria a la qual simplement cadascú s'adhereix. Quant a les manifestacions, es va criticar la fossilització de certes dates i la pèrdua de contingut polític, convertint-les en una "passejada" que no desafia l'ordre establert. Es va proposar recuperar la seva combativitat plantejant-les com a espais d'acció directa amb grans concentracions de gent.

CONGRÉS ANARQUISTA 18 de juliol de 2026 – Barcelona

PONÈNCIA DEL BLOC ORGANITZACIÓ

90 anys de la revolució social anarquista vol dir també 90 anys d'organització de les anarquistes. De les que ens reconeixem en aquella lluita, ens sabem hereves i entenem que som perquè elles van ser. Aquest va ser, precisament, un bon punt de partida per aquest bloc de debat: reconèixer-nos per organitzar-nos.

En el marc d'aquest Congrés en el marc dels 90 anys de revolució social volíem parlar del present i caminar cap al futur, agafant impuls d'aquest passat que aquests dies hem celebrat juntes. Volíem fer-ho abordant aquells debats que han de permetre arrelar més profundament l'anarquisme. Entre les trobades, les converses i l'impuls col·lectiu i individual, hi havia dues paraules que apareixien una vegada i una altra: organització i coordinació.

Cap projecte polític neix del no-res. Cada generació recull una part del camí recorregut per qui l'ha precedida. I va ser des d'aquesta memòria compartida, i des de la convicció que ens unien l'anarquisme -o els anarquismes-, que ens vam trobar. Moltes de nosaltres no ens havíem vist mai abans, però sabíem que compartíem una història i una mateixa lluita. D'aquí va néixer la voluntat de construir un relat col·lectiu sobre allò que havia estat el nostre moviment. Ho vam fer sota el paraigua d'un debat sobre l'organització anarquista que vam anomenar *Anarquismes: ara i aquí*.

Abans de plantejar noves formes de coordinació o organització, vam considerar que calia aturar-nos. La història ens oferia una oportunitat per mirar enrere, entendre el camí recorregut i repensar-nos abans de continuar avançant.

D'entre les moltes experiències organitzatives dels últims anys que podríem haver recuperat, vam escollir aquelles més properes als grups que impulsaven aquestes trobades. Vam decidir remuntar-nos als anys dos mil per entendre en quin context havien sorgit les propostes anarquistes més recents i què podíem aprendre d'elles. Perquè moltes de les pràctiques, els encerts i també els errors d'aquelles etapes continuen presents entre nosaltres.

No podem resumir noranta anys d'història. Però sí que podem recuperar alguns aprenentatges.

Podem començar per una CNT que va deixar de ser aquell sindicat de la revolució social. Des de finals dels noranta, les Joventuts Llibertàries -Les Julis- ja mostraven una actitud crítica envers la seva burocratització, i alhora començaven a aparèixer altres tendències polítiques entre les anarquistes. Va créixer l'insurrecionalisme amb el triangle Itàlia-Grècia-Barcelona i l'any 2008 es van crear els Grups Anarquistes Coordinats, que van buscar polaritzar la societat amb el «Contra la democràcia». Un moment que totes recordarem, entre d'altres, pel cop repressiu a l'anarquisme amb la detenció de 40 companyes. D'aquella experiència van sorgir noves propostes de coordinació com Polo Libertario, Infraestructures Llibertàries, la Federació Anarquista de Catalunya o, la darrera, sorgida al 2023, la Xarxa Llibertària.

Totes elles van néixer amb il·lusió, amb ganes de trobar-se i amb la convicció que era possible construir alguna cosa nova. Arreu es van obrir debats apassionats. Al Polo Libertario, aquells debats van desembocar en uns objectius molt ambiciosos, però sense una estructura política i organitzativa capaç de sostenir-los. La proposta mai no es va arribar a obrir ni a fer pública, i va acabar funcionant des

d’unes pràctiques molt tancades. El que inicialment podia entendre’s com una manera de protegir l’espai va acabar dificultant-ne el creixement.

Hi havia una tensió constant entre les aspiracions i les possibilitats reals. Els objectius eren enormes, però mancava la infraestructura política, material i organitzativa necessària per sostenir-los, especialment en un context marcat per la repressió.

Pel que fa a Infraestructures Llibertàries, va ser un espai de trobada que va donar molts resultats. D’allà van néixer relacions, debats i iniciatives que van enriquir els col·lectius i espais d’autogestió participants. Amb els anys, però, la participació dels col·lectius va anar deixant pas a la de les individualitats. Tot i que l’estructura es mantenia, l’orientació estratègica s’anava diluint, perquè les aliances no es traduïen en pràctiques compartides del dia a dia, sinó que quedaven reduïdes a trobades puntuals.

Al 2013 apareixia la Federació Anarquista de Catalunya , que actualment està constituïda per 20 individualitats agrupades en 5 grups d’afinitat i publiquen la revist Clau de revolta. També va néixer amb molts grups i il·lusió, però el debat entre la informalitat i la formalitat va generar que grups no es quedessin per la falta de definició, ja fos cap a un lloc o l’altre. La mateixa organització va començar aleshores a esdevenir cada cop més feixuga. Els debats es multiplicaven, les ponències anaven i venien i les decisions trigaven massa a concretar-se. Tot requeria temps, reunions i més reunions. A això s'hi van afegir conflictes personals, diferències de criteri i dinàmiques de poder que van acabar dificultant complir amb els objectius inicials i l’acció col·lectiva.

La Xarxa Llibertària també considera que el procés constituent va ser molt exigent i burocràtic, sense que s'arribessin a percebre resultats pràctics. Es discutia molt i es dedicaven grans esforços a definir el funcionament intern, mentre els resultats tardaven a arribar. Amb el pas del temps, la distància entre allò que es volia construir i els recursos disponibles es va fer cada vegada més evident. No per manca de compromís, sinó perquè les energies eren limitades i els reptes, molt grans. Molts dels objectius van quedar pel camí, generant una sensació de desgast i frustració. Els grups participants es frustraven perquè l'espai funcionava principalment com un espai de coordinació entre col·lectius, però no d'acció estratègica conjunta. També es considera que va faltar sinceritat pel que fa a la disponibilitat dels grups i que hi va haver rigidesa en no convidar col·lectius autònoms ni permetre la participació d'individualitats.

Mirant totes aquestes experiències en conjunt, potser no van saber trobar l’equilibri entre l’obertura i la protecció del projecte polític; l’afinitat i l’extensió de les idees i pràctiques anarquistes de forma àmplia; la formalitat i l’estructura i la informalitat, o entre la reflexió i l’acció. O potser sí. Potser ho van trobar en la justa mesura que demandava cada moment per ser, existir i deixar pas al que vindria després. Perquè la rigidesa i l’ordre autoritari no formen part de l’ètica anarquista. I potser és precisament per això que cada experiència ha estat sempre el preludi d’una altra.

Seria un error narrar-nos només des del que no es va aconseguir. Potser aquelles propostes polítiques van trobar exactament l’equilibri que cada moment històric permetia. El necessari per existir, per deixar aprenentatges i per obrir el camí a les experiències que vindrien després.

Els projectes polítics també construeixen quan s’acaben.

Construeixen memòria. Construeixen aprenentatges. I, sobretot, construeixen vincles. Companyes de lluita que continuem compartint altres batalles i que en compartirem moltes més.

Aquelles experiències ens deixen preguntes. Preguntes que tenim el compromís revolucionari de respondre.

Moltes de les persones que van formar part d'aquells processos continuen avui organitzades en altres espais. Segurament hi van trobar allò que aleshores els faltava. I segurament, d'aquí a uns anys, tornaran a necessitar una part d'allò que van deixar enrere.

Moltes de les idees que en aquell moment semblaven inassumibles, avui formen part de la quotidianitat de grups i moviments anarquistes i llibertaris. Amb molta lluita, s'han anat incorporat als nostres espais bases transfeministes i antiracistes, que avui travessen bona part de les nostres formes d'organitzar-nos i d'entendre la lluita -malgrat, hem de dir, de vegades, seguim escoltant com es qüestionen-.

Tot canvia. Res no és estàtic.

No podem viure de la nostàlgia. La vida és moviment, i també ho ha de ser la nostra manera d'organitzar-nos. Ens cal saber adaptar-nos, ser flexibles i entendre que sovint només amb el temps podem donar sentit al que estem vivint.

Les revolucions es cuinen a foc lent.

Un dels aprenentatges més valuosos de la nostra història és que cap lluita comença de zero ni s'acaba del tot.

La revolució dels noranta va fer possible el desplegament de la proposta anarcosindicalista i va obrir la porta a l'organització anarquista com a espai de llibertat i de resposta davant un món de dominació. D'aquelles cendres van néixer altres flames que han mantingut viva la revolta durant tots aquests anys.

Revoltes. Lluites. Anarquistes.

I, si alguna cosa hem sabut fer, ha estat mantenir viva la flama de la lluita en molts cors i en moltes pràctiques que han anat impregnant els moviments socials.

Des d'aquest convenciment, vam plantejar diversos reptes pel moment actual de l'anarquisme:

El primer és generar autonomia respecte als sistemes de dominació. Es proposa elaborar un pla d'infraestructures estratègic que permeti crear alternatives al sistema en àmbits com l'educació, la salut, l'habitatge o l'alimentació. Aquest procés ha de partir de la pràctica i de la situació actual en què ens trobem. També es planteja la necessitat de definir el subjecte en lluita i una ètica anarquista que acompanyi el procés.

Un altre objectiu és generar referencialitat dins dels moviments socials i construir un relat propi. En aquest sentit, es considera necessari debatre sobre les possibles aliances i els límits compartits, així com sobre les formes de fer més i millor propaganda. En aquest punt, sobrevolava una pregunta: ens hem de reivindicar com anarquistes? Algunes creuen que no es necessari mentre hi siguin els valors i les idees i que és moment d'aliances i no reafirmacions, altres consideren que no podem perdre la nostra memòria, ideologia i identitat col·lectiva.

També es proposa fer una anàlisi comuna de la conjuntura i establir horitzons concrets. Per fer-ho, es considera necessari el compromís, la definició de tasques i d'un calendari, així com ser conscients de

les subjectivitats i de la sostenibilitat de les propostes. Es posa intenció en ajuntar-nos per fites concretes.

Un altre propòsit és generar unió. Compartir un full de ruta i fer servir els recursos que tenim a l’abast (es recorda que tenim un Infousurpa digital que es diu Konvocala), també reconèixer les diferències sense homogeneïtzar-nos ni esborrar-nos, i incloure la intergeneracionalitat i l'autoformació. També es planteja explorar altres formats a partir de les necessitats concretes dels col·lectius, de les qüestions imperants o de les necessitats derivades del sistema econòmic i productiu, del context bèl·lic, de la militarització i d'altres situacions.

Els reptes d'avui no són els mateixos que els d'ahir. Canvien els noms i les formes d'organitzar-nos, canvien les necessitats dels barris i dels pobles, i també canvia la cultura política de les persones que agafen el relleu.

Però hi ha una cosa que continua intacta. Els vincles i les aliances continuen sent la nostra principal força.

Ens necessitem.

I, si alguna conclusió podem extreure d'aquestes jornades, és que això no pot acabar aquí.

Hem de continuar generant espais on trobar-nos. Compartir recursos. Construir confiança. Pensar-nos juntes. Organitzar-nos millor. Donar respostes col·lectives a un sistema que ens reprimeix i ens persegueix.

Perquè ens vol vençudes.

Però mai no ens han vençut.

Amb tota la força d'aquesta història i amb la inspiració de totes les revolucions que ens han precedit, ens toca trobar els equilibris que exigeix aquest moment. Trobar les formes d'organització que necessitem avui entre nosaltres. I començar, una vegada més, a construir-les plegades.

La nostra proposta és senzilla:

Convocar una nova trobada aviat per donar continuïtat a aquest debat.

Valorar conjuntament quines accions podem començar a impulsar des d'ara mateix.

Salut, lluita i anarquia!

PONÈNCIA DEL BLOC ECOLOGIA I ECONOMIA:
El GEPCL s'ha realitzat a l'Ateneu Rosa de Foc a través d'Agitat Gràcia durant el curs 25-26. Les idees i conclusions que aquí s'exposen avui corresponen a dos dels deu debats realitzats al llarg d'aquest període. D'una banda, "Els mites del capitalisme, sistemes econòmics alternatius". I d'altra banda, "Emergència climàtica: respostes llibertàries al col·lapse".
Les sessions han estat dinamitzades sempre amb molt d'encert per Dídac Cortiada de Desmuntant Relats qui ha propiciat una metodologia prèviament estructurada amb textos i referències bibliogràfiques i alhora prou flexible per nutrir-se de totes les aportacions de les assistents. Hi hem participat tota mena de sensibilitats llibertàries i anarcosindicalistes. Podreu trobar magnífiques cròniques d'algunes de les seesions al blog d'Alma Apátrida. S'ha sostingut un espai de debat sense dogmatismes ni axiomes travessat per multiplicitat d'autories les quals en aquesta sintètica exposició no podrem parar a referenciar sinó que només n'esmentem ara alguns noms perquè quedi així contextualitzat: Proudhon, Bakunin, Malatesta, Kropotkin, Lucy Parsons, Emma Goldman, David Graeber, Murray Bookchin, Karl Polanyi, Moishe Postone, Karl Marx, Abraham Guillen, Núria Alabao, Emmanuel Rodríguez, Carlos Taibo, Silvia Federici, Corsino Vela, Miquel Amorós i Chris Ealham entre d'altres.

Eixos que s'han debatut:
- Ecofeminisme, cures i reproducció social. El debat sobre treball domèstic.
- Debats estratègics: renda bàsica, decreixement i alternatives.
- Col·lectivitzacions del '36.
- Els quatre eixos estructurals de la dominació: el Capital, el treball assalariat, la família nuclear i el sistema sexe-gènere.

En concret i resumint moltíssim, hem proposat a Alfredo Apilañez que exposi algunes de les tesis que si bé no són representatives de tot el grup si que reflecteixen el moll de l'os de les qüestions tractades:
1º) Punto de partida: La propia dinámica capitalista es ecocida, no es un daño colateral. Idea central: a medida que avanza la acumulación, debido a la necesidad impuesta por la competencia, crece la proporción de capital constante, mediante la innovación tecnológica y la introducción de maquinaria, en relación al trabajo vivo empleado. El aumento de la productividad significa que cada hora de trabajo requiere una cantidad mayor de recursos energético-materiales. Es decir, la raíz del ecocidio es la propia dinámica de la acumulación y la depredación ecológica es su consecuencia. El sistema es irreformable, hay que destruirlo. Ni el Estado, ni el consumo y la producción de proximidad, ni las cooperativas, ni las energías renovables. Nada de esto sirve sin desactivar el motor de la acumulación.

2º) Consecuencia del ADN ecocida de la acumulación: Crítica del decrecimiento. No habrá decrecimiento ni transición ecológica sin transformación radical de la totalidad social. El decrecimiento pone el acento en la reducción del desorbitado consumo de energía y materiales, pero esto forma parte del ADN de la acumulación. Pone el carro delante de los bueyes. La disyuntiva real es entre el colapso hacia el que nos dirigimos aceleradamente y la transformación social revolucionaria.

3º) Consecuencia directa del ecocidio capitalista: incompatibilidad del sindicalismo y el ecologismo. El ecocidio agudiza la crisis del trabajo capitalista -la mayoría de los empleos son superfluos o ecocidas- y la incompatibilidad entre las luchas sindicales clásicas y la necesidad de eliminación de las actividades y las tecnologías nocivas. A medida que progrese la destrucción natural, la defensa unilateral del empleo entrará cada vez más en conflicto con la defensa de la tierra. Estas constataciones exigen un replanteamiento del paradigma tradicional de la lucha de clases y del sujeto histórico encarnado por la "clase trabajadora".

4º) ¿Existe alguna posibilidad de un ecologismo de clase o de una reconversión industrial ecológica? Incluso las formas más radicales de autogestión obrera -fábricas ocupadas- chocan de frente con la necesidad de convivir con el "entorno hostil" capitalista. Las luchas contra el CARÁCTER ecocida e improductivo DEL CAPITALISMO ACTUAL exigen por tanto modificar el marco ortodoxo, basado en la preeminencia del sujeto revolucionario -la "clase trabajadora"-, característico de la concepción de la lucha de clases de las organizaciones tradicionales del movimiento obrero.

5º) ¿Qué hacer?: Actuar PREFERENTEMENTE en las líneas de quiebra que abre la degradación del capital: Combate por la vivienda, defensa del espacio urbano frente a la voracidad del capital especulativo, luchas por la reproducción social -educación, sanidad, cuidados- y luchas en defensa del territorio (Revoltes de la terra).

6º) Conclusión: ¿Qué es la lucha de clases hoy? Desplazamiento del frente capital-trabajo tradicional a los frentes donde el embate del capital ecocida impacta contra las condiciones para una vida digna en un planeta habitable. El embate del capital contra todos los ámbitos del metabolismo social y natural transforma radicalmente el sujeto histórico y el carácter de las luchas actuales.

ASÍ PUES, LOS Y LAS ANARQUISTAS Y SUS COLECTIVOS DEBERÍAN PARTICIPAR Y REFORZAR LAS LUCHAS Y RESISTENCIAS POPULARES QUE SE DESARROLLAN POR DOQUIER CONTRA EL CARÁCTER CRECIENTEMENTE DEPREDADOR Y ECOCIDA DEL CAPITALISMO TERMINAL.

Malgrat totes aquestes anàlisis i reflexions, necessàries i compartides, cal visibilitzar també que una part significativa del sentir del GEPCL de la Rosa de Foc va manifestar que l'anarcosindicalisme continua essent una palanca organitzativa de canvi vàlida en el marc de resistència davant dels embats actuals del capital.

En connexió amb la commemoració del 90è aniversari de la Revolució Social, cal recordar que difícilment podríem explicar i debatre avui sobre el 19 de juliol de 1936 sense tenir presents els setanta anys previs, un període sobre el qual sovint ens aturem poc, però que va resultar imprescindible per arribar fins aquell moment. Cal reflexionar, doncs, sobre com es va arribar al 19 de juliol en un context de capitalisme de subsistència i recordar el paper fonamental de la cultura llibertària i de classe en la construcció d'una subjectivitat autònoma i no alienada, conscient de la seva situació d'explotació.

Actualment ens trobem en un marc de capitalisme de consum profundament diferent, però també en un moment de resistència davant d'un procés d'acumulació de capital ecocida. Des d'aquesta realitat podem generar lluites antagonistes en diferents espais i estructures organitzatives que fomentin l'autoorganització i la lluita de classes sobre els principis de solidaritat, autogestió i suport mutu. Alhora, aquestes lluites han de ser capaces d'incorporar cada vegada més persones i realitats, contribuint així a transformar la subjectivitat col·lectiva. Referir-nos, per exemple, a la participació massiva de les dones i les dissidències de gènere, així com a la necessitat de desenvolupar un pensament i una praxi en què les diferències ètniques i culturals tampoc esdevinguin relacions de dominació.

Emmirallar-nos en els setanta anys previs al 19 de juliol de 1936 significa, doncs, comprendre la importància de fomentar aquest canvi de mentalitat i impulsar lluites capaces de contribuir a la construcció d'una subjectivitat de classe autònoma i no alienada. Una subjectivitat que no es conforma únicament a través de la teoria, sinó sobretot mitjançant la pràctica col·lectiva: les ocupacions de terres, les lluites dels pensionistes, l'anarcosindicalisme, els ateneus, els grups d'estudi i debat, els menjadors socials o les xarxes de resistència veïnal o RT entre moltes altres experiències.

Són lluites de resistència que, a través de la seva praxi antagonista, poden transformar la manera com entenem la realitat i ens relacionem col·lectivament. És des d'aquest procés de canvi de mentalitat i d'acumulació d'experiències de lluita que podem anar construint les condicions col·lectives necessàries per avançar cap a un esdevenir igualitari i antiautoritari.

CONGRÉS ANARQUISTA 18 de juliol de 2026 – Barcelona

PONÈNCIA DEL BLOC ALLIBERAMENT ANIMAL:

Así como tenemos en cuenta la liberación humana para todas las causas, consideramos que la liberación animal debe ser también un eje transversal, donde sea tenido en cuenta en nuestras cotidianeidades.

Debemos ser radicales estrictamente hablando y nuestro posicionamiento, crítica y acciones deben dirigirse hacia la raíz de las diferentes opresiones, ampliando el alcance a todos los animales (humanos y no humanos). Quedarse sólo en la crítica y acción contra la opresión humana, buscando la supuesta liberación, significa por definición replicar las mismas prácticas que les opresores humanes ejecutan hacia los animales no humanos.

Una revolución que no incluya el antiespecismo es incompleta, si es que puede considerarse revolución al continuar legitimando prácticas de uso, esclavitud, violencia y explotación hacia otros seres vivos.

En el espectro anarquista, es donde hemos evolucionado y por eso sumamos la causa por la liberación animal en el anarquismo, pretendiendo incluir al anarcoveganismo como corriente deacción, así como otras corrientes de índole humano específicamente.

El antiespecismo no es algo nuevo dentro del anarquismo, ni fruto de la posmodernidad, y para ellos apelamos a tener en nuestra memoria a muchas afinidades que siglos atrás estaban contra la explotación animal en todas sus vertientes, tanto a escala del Estado español como en el contexto mundial.

Un análisis ligeramente más profundo de diferentes individualidades y colectivos de nuestro pasado, pone de manifiesto que las prácticas antiespecistas estaban presentes sin que se catalogaran o etiquetaran como tal (mencionar el naturismo y otras corrientes y actitudes afines).

Más allá del uso, explotación y asesinato en masa dirigido al consumo alimenticio, a algunas especies se las sigue esclavizando como si fueran herramientas de uso o como transporte lúdico, dedicado a satisfacer lujos banales de turistas y clases altas, tales como carrozas, o el mantenimiento de tradiciones como el caso de “Els tres tombs” en la deriva catalana. No debemos banalizar ni romantizar la persistencia de las llamadas tradiciones culturales como los correbous, las corridas de San Fermines, la rapa das bestas y cualquier otra práctica arraigada y justificada por la tradición, el divertimento y los rituales humanos, que ejerza uso y, consecuentemente, violencia, esclavitud y humillación hacia los animales. No concebimos ni esa forma de esclavitud animal ni la de lo que significa el ser una persona esclava del salario. Está en nosotres que tomemos cartas en ese asunto.

En base a uno de los pilares del anarquismo, el cual es la educación, consideramos que al ámbito de la pedagogía libertaria se tiene que incluir la formación en valores como lo es la educación libre de crueldad, tanto en lo que es el uso en aulas o similares, y fomentar el respeto a todas las especies animales, pretendiendo así derrocar la experimentación con animales que tanto daño siguen haciendo a animales no humanos y a las infancias (a las cuales en ese tipo de prácticas se les niega su sensibilidad y empatía, obligando curricularmente a hacer prácticas sangrientas e inútiles). Optamos por una educación donde el lenguaje y la práctica sea dirigido y considerando a todas las especies animales, tanto humanos como no humanos.

Apoyo mutuo directamente hacia los santuarios de animales, los cuales son los únicos espacios seguros para las ex víctimas del especismo, y que generalmente suelen tener déficit a nivel económico para su manutención y sostenibilidad en el tiempo. En el contexto anarquista, no debería caber duda de que no debemos dirigir la acción hacia la inclusión o participación de las instituciones en estos espacios (más bien al contrario, por aquello de ser coherentes con la dinámica de les opresores y les oprimides), si no caminar hacia una transformación de la sociedad donde estos espacios no sean necesarios. Sostenemos que la lacra de influencers de redes sociales, hacen impermeable el apoyo mutuo y la solidaridad, indispensables para éstos sitios más allá del seguimiento en redes sociales.

Recordar a la gente que está presa por acciones relacionadas con la liberación animal, ya que el sistema especista considera a los animales como propiedades privadas. Hincapié en que el ordenamiento jurídico penaliza sólo aquellos actos de violencia, mercadería, esclavitud y explotación hacia un determinado grupo de animales, como los ubicados bajo el paraguas del término animales de compañía o mascotas (términos especistas hasta la médula) o como los recientemente acuñados bajo la reciente e irónicamente llamada Ley de Bienestar Animal (en el estado español). De alguna manera, lo que se castiga no es el hecho de no respetar en alguna forma a los animales, si no el hecho de haber cometido delitos contra propiedades privadas o haber atentado contra unas categorías muy específicas de animales para uso y disfrute de les humanes. Leyes que, lejos de haberse redactado bajo una óptica antiespecista, se ha continuado haciendo desde la óptica especista y supremacista humana (y por extensión, capitalista).

A tener muy en cuenta también que la liberación animal debe contemplar, en el contexto actual, la existencia de cajas de resistencia, apoyo mutuo y solidaridad con todas aquellas individualidades que pongan su cuerpo y su libertad para rescatar animales en todas aquellas formas de prisión existentes (granjas, mataderos, criaderos, zoológicos, etc.) y por cometer actos dirigidos a la destrucción material de aquellas infraestructuras que sostienen estas prácticas especistas.

La agenda libertaria puede nutrirse también de las ópticas relacionadas con lo que la opresión especista hace de manera legitimada por todos los estamentos sociales.

Consideramos que cualquier tipo de actividad (política, recreativa, etc.) en ambientes anarquistas no debería ser cómplice con el especismo (muy presente en la forma de consumo alimenticio de animales y en ocasiones haciendo uso de términos especistas y consumistas como opciones veganas), y por ello promovemos la solidaridad interespecie, algo que no debería contemplarse en forma de opciones que pudieran ser escogidas por les humanes si no en firme convicción y práctica. El antiespecismo no es una forma más de consumo a la que se pueda optar.

En el ámbito de la comunicación y difusión de ideas libertarias optamos por renunciar al uso de palabras donde se emulan a los animales con sectores represores y reaccionarios de la sociedad, (como si el simple hecho de ser un animal ya lo coloca como algo malo, a combatir) en los ejemplos siguientes: llamar cerdos o perros al aparato represivo, fascistas, nazis y escorias del estilo; usar términos, simbolismo o imágenes explícitas como ratas o buitres de forma claramente negativo, repulsivo o mezquino; reflexionar sobre el lenguaje y sobre los conceptos especistas de la misma manera que desde hace mucho tiempo se viene haciendo con las palabras y conceptos racistas, contra las divergencias de género y todas las opresiones que históricamente atraviesan a les humanes.

Nuestra visión nombra en varios puntos el 'deber' ser ya que al ser antiautoritarios, nos posicionamos contra la autoridad de especie, y va de la mano con estar contra toda autoridad, incluida la que nuestra especie aplica a las especies que no son humanas.

CONGRÉS ANARQUISTA 18 de juliol de 2026 – Barcelona

PONÈNCIA DEL BLOC PEDAGOGIA LLIBERTÀRIA: Camí previ al congrés: anys de feina, moment de diàleg,
El document recull el recorregut de col·lectius nascuts arran de diferents pràctiques d'educació llibertària des de la practica i amb una visió històrica àmplia, i que ens posem en diàleg i feina conjunta en el marc del 90è aniversari de la revolució social.

INTRODUCCIÓ
En 1898 neixia, en un context internacionalista, el Comitè pro ensenyament Anarquista format, per Piotr Kropotkin, Louise Michel, León Tolstoi, Jean Grave, Paul Robin, Élisée Reclus, Charles Malato, entre d'altres. Aquest grup va néixer amb la clara intenció d'apoderar a la classe treballadora de la seva educació i alliberar, així, la infància dels tentacles de l'Estat capitalista i teocràtic. Aquest ambiciós objectiu el vol aconseguir promovent un moviment per la creació d'escoles anarquistes sostingudes per xarxes solidàries d'ateneus i sindicats.

El Comitè va sistematitzar i difondre les bases pedagògiques de l'educació llibertària que ens arriben fins avui en dia. Aquestes bases no són ni recepta, ni doctrinària; ni esquemes rígids, ni axiomes incontestables. La pedagogia llibertària projecta, vers el camp educatiu, els principis ètics de l'anarquisme. Així la llibertat, la igualtat -entesa com a equitat-, la solidaritat, el suport mutu, el respecte o la responsabilitat, entre d'altres, passen a embriagar el clima de l'escola -o l'acció educativa- la qual es transforma en un espai de seguretat per a l'experimentació de la llibertat individual i col·lectiva des del primer pas fins a la senectut.

La idea educativa subjacent, que ajuda a operativitzar aquests principis ètics, és la idea d'educació Integral; idea que ja ressona, tant en els primers congressos de l'AIT a Ginebra o Lausana, com en els primers plantejaments teòrics de l'anarquisme del segle XIX. Aquesta idea-força consisteix en el desenvolupament de totes les capacitats intel·lectuals, manuals i afectivosexuals, en respectuosa harmonia amb el seu context natural i ecològic. La idea revolucionària és trencar amb l'especialització classista i la segmentació del coneixement per esdevenir subjectes revolucionàries lliurement formades, integralment, per a una societat autogestionària futurible.

En la pedagogia anarquista s'entén que l'alliberació de les noves generacions no és un tema de doctrina política, sinó una vivència; una capacitació progressiva per l'exercici de la llibertat col·lectiva i responsable exercida en igualtat equitativa. Una capacitació pel pensament creatiu, crític i no dogmàtic; una experimentació en formes de viure i conviure cooperatives i no violentes. Com defensava la pedagoga Josefa Martín Luengo: "Si el ser humano vive en libertad, deseará ser libre; si vive en solidaridad, deseará ser solidario; si vive en justicia, justo, y si en igualdad, igualitario" (1993).
Es tracta de desterrar el principi d'autoritat que perpètua la servitud; de desterrar el principi d'autoritat introjectat per les elits dominants a través de l'educació i la cultura. Un principi d'autoritat que introjecta el capacitisme, la desigualtat entre gèneres; la discriminació per orientació, el racisme i la segregació per qualsevol divergència de la norma. Així, l'educació llibertària, conceb a la infància com a subjecte polític oprimit que cal dotar d'eines per a la seva alliberació; una infància que ha de disposar del dret inalienable a desenvolupar el seu projecte vital en llibertat, fraternitat i amor.

Ja sabem que ha plogut molt -i de vegades sobre mullat- però, tot i que canvien els temps i els contextos, els mateixos principis ens continuen inspirant a les mestres llibertàries avui. Estiguem on estiguem. Com a anarquistes, la nostra ètica sempre ens interpel·la a lluitar, a cercar línies de fuga, a confrontar el pensament homogeni i homogeneïtzador; estiguem on estiguem. La pedagogia llibertària es manifesta en una diversitat d'expressions i contextos. Pot ser que ens trobem treballant en institucions públic-Estatals

o públic-comunitàries; en educació social, pel lleure o en educació d’adultes; en educació especial o en residències de persones grans; en educació infantil, primària, secundària o potser en una universitat; podria ser que treballéssim en una biblioteca o que militem en ateneus, sindicats o grups de barri, potser eduquem a casa o al carrer, és indiferent.

LA LLUITA SEMPRE EDUCA.
SENSE EDUCACIÓ NO POT EXISTIR UNA REVOLUCIÓ ALLIBERADORA I SENSE REVOLUCIÓ NO ES PODRÀ CONCLOURE LA TASCA EDUCATIVA PER L’ALLIBERACIÓ!

SOBRE ELS DEBATS PREVIS AL CONGRÉS
Els mesos previs s’han convocat un parell de jornades amb l’objectiu d’arribar a aquest congrés amb una proposta de text inconclusa, com cal esperar, però una proposta col·lectiva i sincera del que és avui la pedagogia llibertària amb mires de potenciar-la en el context actual.

En primer lloc, les del 24 i 25 d’abril a Kasa de la Muntanya, són la tercera edició d’una iniciativa que va sorgir el 2023 arrel del curs sobre pedagogia llibertària organitzat per la UPA. Les primeres jornades el 2024 a Cal Suís, les següents el 2025 a Manresa i les d’enguany han sigut un èxit i no han fet més que constatar la necessitat de seguir trobant-nos per compartir i construir.

Les últimes, celebrades a Can Batlló el 20 de juny, són fruit de la trobada dels diferents col·lectius signants amb l’afany de posar en comú les seves inquietuds i experiències i trobar sinergies. La diversitat de la procedència de les participants - sector social, el lleure, l’escola pública-comunitària i i l’escola públic-estatal entre altres - ha evidenciat la pluralitat d’entorns amb praxis llibertària i la necessitat de fer front comú.

Aquestes jornades s’han dut a terme a través de múltiples propostes i dinàmiques per aprofundir en diversos temes i assumint la varietat de mirades, pràctiques i models que s’ubiquen dins l’espectre llibertari en educació. Tot plegat en un clima de debat enriquidor que suma veus i perspectives trenant la teoria amb la praxis.

Així doncs, en les línies que segueixen, volem sintetitzar, segurament amb més desencert que virtut, el resultat d’aquestes jornades de pedagogia llibertària.

Abans de continuar, però, volem remarcar que, més enllà d’elaborar aquesta ponència, és indispensable copsar que, al cap i a la fi, això ens ha servit per conèixer-nos i reconèixer-nos; identificar-nos mútuament en les nostres pràctiques i lluites quotidianes amb l’esperit de continuar treballant plegades per una educació alliberadora i un canvi social radical; és a dir treballant pel comunisme llibertari des de l'educació.

DEBATS

Sobre educar en i per la llibertat: l’ètica llibertària:
La pedagogia llibertària entén la llibertat no com la possibilitat de fer qualsevol cosa, sinó com la capacitat d'escollir conscientment com volem viure en comunitat i assumir la responsabilitat de les nostres decisions. Aquesta llibertat és una conquesta progressiva, inseparable de la igualtat, que s'aprèn exercint-la. L'educació ha d'acompanyar aquest procés promovent l'autonomia i l'autogovern, sense substituir la capacitat de decisió de les educands.
Els valors ètics no es transmeten mitjançant normes memoritzades, sinó a través de l'experiència, la reflexió compartida i la pràctica quotidiana. L’escola ha de ser un espai de diàleg, autoavaluació i construcció col·lectiva, on es reconeix que totes les persones arrosseguem condicionants, prejudicis i

limitacions que cal revisar críticament. L'acompanyament educatiu requereix autocrítica, formació permanent i una mirada que situï les persones al centre, afavorint l'aprenentatge mutu, la cooperació i la vinculació amb el barri, la família i la comunitat.
Cal combatre les actituds autoritàries derivades de l'ansietat docent. Educar implica saber esperar, respectar els ritmes i diferenciar l'afectivitat de l'emotivitat. Les pràctiques llibertàries busquen qüestionar les relacions tradicionals d'autoritat sense renunciar a la responsabilitat educativa. Els seus horitzons són fomentar l'antiautoritarisme, valorar l'espera com a eina pedagògica, entendre l'educació com un procés compartit, cultivar el sentit de l'humor i construir relacions basades en la confiança, el respecte mutu i el compromís amb una llibertat viscuda de manera col·lectiva i responsable.

Sobre impulsar escoles públic-comunitàries:
Permeten explorar, aprofundir i desplegar la potència transformadora de la pedagogia llibertària. En el debat educatiu d'ara, aquesta línia sembla haver perdut forces i suports. Les causes son múltiples (elitisme, precarietat, crítiques desenfocades i interessades, debilitat dels moviments llibertaris, etc.) i cal emmarcar-lo en el moviment reaccionari global que impacta directament en el camp educatiu.
Una de les causes clau per les quals hi ha pocs projectes educatius autogestionats i polititzats és la dificultat per trobar recursos materials i econòmics. Aquest és un dels principals esculls per a la proliferació, desenvolupament i continuïtat de projectes d'aquesta mena i cal trobar eines i opcions per superar-ho. Però no només des de l'allò econòmic, sinó també des de la militància, tot participant-hi per tirar-ho endavant.
Cal tornar a posar al centre dels debats llibertaris actuals la necessitat de fer rebrotar aquestes propostes com un eix clau per a la difusió i l'aplicació de l'ètica anarquista en els nostres entorns i entendre-ho com una eina que catalitzi una nova cultura.

Sobre les pràctiques llibertàries en les escoles públic-estatals:
A l'escola públic-estatal ja es desenvolupen algunes pràctiques de pedagogia llibertària. Aquestes experiències parteixen dels interessos i les vivències de l'alumnat per construir el currículum, qüestionen els continguts imposats i els orienten cap a la igualtat, combinant els llibres de text amb materials propis i col·laboratius. També incorporen una mirada interseccional que entén el gènere en relació amb altres eixos de desigualtat, com l'antiespecisme, la neurodivergència o la classe social.
Pel que fa a l'organització i la convivència, es promou la participació activa en la presa de decisions, el pacte de normes i aprenentatges, la diversificació de l'avaluació dels processos educatius, la gestió col·lectiva dels conflictes i la creació d'espais de treball autònom i de debat sobre les relacions i els límits de la convivència.
Cal reconèixer que totes aquestes pràctiques estan condicionades pels límits del sistema públic-estatal. La rigidesa dels currículums, els horaris marcats, el paper de les direccions i la inspecció, la manca de capacitat de decisió dels claustres davant d'una estructura jeràrquica i, especialment en els centres de grans dimensions, la dificultat per impulsar canvis profunds, fan que aquestes experiències no siguin la realitat majoritària dels centres educatius.
Però entre aquests entrebancs s'han de trobar escletxes de possibilitats i avançar cap a una proliferació d'aquestes praxis en tots els centres possibles i fer-ho extensiu a tots els territoris. Per això s'han de dur a terme formacions en aquests contextos que menin cap a un pràctica educativa llibertària i cultivar les complicitats entre diferents agents de la comunitat educativa per a què siguin una realitat.

Sobre les sinèrgies entre diferents àmbits:
La història de l'anarquisme ens ensenya que el terreny educatiu és un àmbit clau de la lluita emancipadora. Per això veiem que és necessari que el moviment llibertari actual segueixi apostant per l'educació amb perspectiva llibertària en el format que consideri.
Creiem que potenciar espais de debat en clau llibertària té molt recorregut i és molt necessari a la llum del context social i educatiu actual; per això es proposen cursos, jornades i trobades, consolidar la

coordinació entre projectes, intensificar l'intercanvi d'informació, la difusió i la formació entre treballadores de l'educació, crear materials i compartir-los…
És necessari crear i sostenir projectes autogestionaris, donar suport a les lluites de l'escola pública que la volen emancipar de les directrius liberals i autoritàries, implicar-se en el lleure i l'educació social amb esperit llibertari. I no hem d'oblidar que aquestes sinèrgies no només s'han de donar entre espais de caire educatiu, també cal fer- les amb espais comunitaris i socials del barri i amb les lluites i propostes emancipadores que s'hi viuen dia rere dia.

Sobre el marc de la realitat contemporània:
En clau pedagògica, pensem que les pedagogies llibertàries d'avui han de dialogar amb múltiples mirades amb perspectiva crítica que entronquen amb els valors de l'anarquisme, ja que l'enriqueixen i li donen sentit en el marc del pensament pedagògic i polític contemporani. Principalment en les pedagogies de la terra (pobles originaris, defensa de la terra amb mirada ecologista, decolonial) i el transfeminisme. Així com també per rebatre l'entorn cultural hegemònic dominat per un capitalisme neoconservador, tecnòlatra, ultra classista i racista, i hiperindividualista.
A més, la irrupció de la intel·ligència artificial, la proliferació de fonts d'informació, l'omnipresència dels mitjans de comunicació i de les xarxes socials o la impossibilitat, per ara, de canviar l'estructura de fons són un clar exemple de la necessitat de trobar fórmules per crèixer enmig de les dinàmiques contemporànies.
Per tant, és necessari construir estratègies d'incidència en l'entorn i en xarxa per repensar la tasca educativa amb l'actualització de textos de referència i de materials didàctics i elaborar propostes educatives en consonància amb el context d'avui en dia.

Sobre els currículum i els continguts:
El sistema curricular, els exàmens i l'experiència escolar autoritària han estat dissenyats pel poder per a la seva pròpia reproducció: s'aprèn a obeir abans que a decidir. La intervenció educativa llibertària, per tant, ha de girar entorn del desplegament de la potència de cada persona, tal com es manifesta en el seu projecte vital: no es tracta d'emmotllar, sinó d'acompanyar.
L'aprenentatge ha de ser vivencial entorn de currículums emancipadors i que connectin els sabers d'una forma integral, ha de tocar l'interior de cadascú i adaptar-se a la seva maduresa: no només es tracta d'aprendre continguts, sinó també d'aprendre a viure i conviure. Com més responsabilitat s'és capaç d'assumir, més llibertat es pot exercir, sempre dins d'un clima segur i en equilibri entre llibertat individual i col·lectiva.
S'iguala el valor del treball manual i l'intel·lectual i es potencia la diversitat de sabers fugint de la preponderància de l'academicisme i la mirada occidental que rebutgen altres formes de concebre i entendre la vida i l'entorn, fent de la pluralitat dels sabers la base per comprendre un món divers on hi cabem totes.

Gènere, classe, capacitat i procedència en intersecció:
Les desigualtats de gènere assenten les seves bases en el patriarcat i l'androcentrisme i es manifesten ja des de les primeres etapes educatives. Els estereotips es reprodueixen en l'ocupació dels espais, la distribució de les cures, la competitivitat, el llenguatge, les expectatives acadèmiques i les relacions. Per això s'ha de treballar cap a un llenguatge que superi els genèrics masculins i les concepcions binàries, ampliar el reconeixement de la diversitat de models familiars i reforçar el treball amb les famílies per fer visible el caràcter estructural de les desigualtats.
Però les desigualtats són diverses i el gènere sempre està en interacció amb altres eixos de desigualtat com la classe social, la procedència o la capacitat, entre altres. Per tant, en l'acte educatiu s'han d'identificar aquestes opressions que impregnen les nostres relacions i superar els valors hegemònics fent dels espais educatius llibertaris bastions de lluita contra tota discriminació.

Tot i així, es reconeixen límits importants: la persistència dels rols de gènere, l'exercici del múlitples privilegis, les dificultats per transformar els espais i l'organització dels centres educatius cap a models més igualitaris, i la pressió que sovint exerceixen entorns familiars i socials que continuen reproduint valors hegemònics.
En aquest sentit, la transformació educativa només pot avançar de manera gradual i en diàleg constant amb la comunitat tot construint una educació orientada a la llibertat i la igualtat amb un procés continu de revisió crítica i de desaprenentatge d'aquestes dinàmiques.

L'assemblea com a eina
L'assemblea és la proposta orgànica que fa aterrar l'ètica llibertària en la praxi sociopolítica de la comunitat educativa. L'escola llibertària s'organitza com una comuna anarquista on, amb diferents morfologies d'assemblea, s'exploren formes de participació que reflecteixen totes les opinions i sensibilitats presents. Cada persona hi té veu i vot: és l'espai on la llibertat i la responsabilitat col·lectiva es practiquen cada dia, com a gest quotidià d'autogestió i no com a teoria.
L'assemblea apareix com a eina clau per fer seguiment dels grups d'afinitat i per disminuir la jerarquització, per construir currículum des dels interessos de l'alumnat i per prendre decisions d'aula coordinades entre individus i grups.

CLOENDA
Educar en clau llibertària no consisteix a proclamar la llibertat absoluta, sinó a construir, dia rere dia, les condicions perquè es pugui exercir: desmuntant l'autoritarisme del currículum, desaprenent el patriarcat inscrit en els petits gestos, sostenint l'esforç i l'espera amb afecte, treballant les mateixes actituds en l'acompanyament educatiu, i dotant-nos d'una eina orgànica -l'assemblea- on llibertat individual i responsabilitat col·lectiva s'entrellacen en la pràctica real. Els debats de les taules mostren que aquest camí ja s'està fent, de manera parcial i desigual, i que els límits que hi trobem -temps, jerarquia, dimensió dels centres, pressió de l'entorn, normativa de creació d'escoles- no són excuses per abandonar-lo, sinó el terreny concret sobre el qual continuar treballant. Perquè, com dèiem al principi, la llibertat no és un dret abstracte: és allò que fem possible, junts, aquí i ara.

Arcàdia de Can Batllò - Escola llibertària
Companyes de CGT Ensenyament Catalunya
CGT Ensenyament Barcelona
Pedagogies llibertàries
UPA - Universitat Popular Autogestionada

CONGRÉS ANARQUISTA   18 de juliol de 2026 – Barcelona

PONÈNCIA DEL BLOC ____

Per omplir a l'hora del debat en grups, de 12:30h a 13:30h:
- Qui modera el debat?

- Qui pren acta?

- Qui pren torns de paraula?

- Qui exposarà les propostes a la plenària final?

ACTA: